

**Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S.
Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè,
ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac
sumptu haud ita modico ...**

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Q[uo]d tres sint op[er]at[ion]es unius dilect[ion]is, quas p[ro]tinus Moyses
subordinavit, & q[uo]d p[ri]ma op[er]atio respicie[n]s ad id q[uo]d dixerat:
diliges ex toto corde tuo, sic incipit, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71860)

Judæi inexcusabiles sūt, q̄a non credunt i agnum, qui librū aperuit Apoca. 5

Iohan. 10
Idem. 14
Idem. 17

Trinitas etiā in modo diligendi deū exprimitur.
Deu. 6

Lucæ. 10

Et creauit deus hominem ad imaginem suam, ad imaginem dei creauit illum, & foemina[m] creauit eos, benedixitq[ue] illis: cum (inquam) hæc & cætera, quor[um] aliqua iam pagraui[m]us, pponis illi ad legē dū siue ad intelligēdū, dicit tibi: Nō possum taliter legere librū, Signatus est enī: habens signaculū hoc. Audi Israhel: Dñs deus tuus, deus unus est. Tu autē uis, ut legā deos tres: Hoc ne faciā, uox ista phibet. Cum hoc dicit, signatus est, si gnatus est liber: uer[um] quidē ex parte dicit, quia sic sibi clausus & signatus est. ¶ Veruntamē inexcusabilis est: Nō enī uidit aut uidere uoluit agnū, quē uidit Iohannes, & nos per eandē dem uidimus fidē, librū aperientē, & signacula eius soluentē. Ille agnus solis credentibus, si cut cætera sacramenta, ita & illud, intelligibile fecit, quod tres personæ sūt, & nihilominus unus deus sit. Hoc audiuit uerus Israhel, & hoc audit semp[er], q̄a nō ē deus extra deū, nō ex tra patrē filius, neq[ue] extra filiū pater, sed ego & pater unū sumus, ait filius: & ego in patre, & pater in me est, & spiritus sanctus quē filius mittit, & qui à patre pcedit, nūquā extra patrem & filiū procedit: quia uidelicet hæc una substantia trinitatis nequaquā circūscripta est, aut localis, neq[ue] aliud quodlibet accidens in illā substantiā cadit, ut uel à semetipsa possit alterari, sicut alteratur homo à semetipso, uerbi gratia, quōdam infans, nunc autē puer aut iu uenis, dudū senex, nunc autē filicernius decrepita[us] ætatis. ¶ Dicit aliquis: Vnde exemplū, quo deus & trinitas in personis & unitas in substantia possit intelligi? Ad hæc inquit, Nis mirum ex eo qd̄ Moyses, p̄tinus subiunxit, sub uelamine uultus sui. Præmissio namq[ue], audi Israhel, dominus deus tuus, deus unus est, p̄tinus ait: Diliges dñm deum ex toto corde tuo & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua. Et quidem litera ista secundum septuaginta interpretes, sicut & pleraq[ue] scripturæ uerba uariantur, quor[um] translationē Apli & Euange listæ interdū p̄ necessitate t̄pis adimplerunt, ut testatur beatus Hieronymus. Et hinc reor apud Lucam Euangelistā scripta esse quatuor hæc: Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus uiribus tuis, & ex tota mente tua. Nam secūdū Hebraicam ueritatē tantūmodo tria sunt hæc: Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua. Hinc igitur exemplum cape o dilector trinitatis, cultor & amator unius dei. Nōne & dilectio ex toto corde tuo, & dilectio ex tota anima tua, & dilectio ex tota fortitudine tua, dilectio est trina & una? Sic deus tuus Israhel, t̄tinus in p̄sonis, unus est in substantia. Sicut nō tres dilectōes sed una, sic nō tres dñi sed unus. ¶ Quod tres sint operationes unius dilectionis, quas p̄tinus Moyses subordi nauit, & quod prima operatio respiciens ad id quod dixerat: Diliges ex toto corde tuo, sic incipit, eruntq[ue] uerba hæc in corde tuo, & quod hæc operatio uita sit contemplatiua. Caput XV.

Equamur hanc literam, et intendamus diligentius præsentī loco in faciem Moysi gloriosam. Mox enim, ubi dixit: Audi Israhel, dominus deus tuus, deus unus est, p̄tinus adiunxit, hoc quod iam diximus: diliges dñm deum tuū, ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua: sic uolens intelligi tres personas unius dei, sicut tres sunt operationes unius dilectionis. Sequamur ergo, quia uere hic est gaudium fidei, sicut gaudium hominis pro in uentione thesauri absconditi. Singulas quippe operationes trina[m] dilectōis, continuo subordi nauit: ut intelligas, quia non inaniter Israhelē ad audiendū inuitauit, quod dominus deus eius, deus unus sit. ¶ Hæc deniq[ue] sequitur prima dilectionis operatio, respiciens ad id quod dixerat: diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. Eruntq[ue] uerba hæc quæ ego præcipio tibi hodie in toto corde tuo, & narrabis ea filiis tuis, & meditaberis sedens in domo tua, & ambulans in itinere, dormiens atq[ue] consurgens, & ligabis ea quasi signum in manu tua, eruntq[ue] & mouebuntur inter oculos tuos, scribesq[ue] ea in limine & ostijs domustuar[um], & cætera usq[ue], caue diligenter ne obliuiscaris dominum qui eduxit te de terra Aegypti, de domo seruitutis. Nonne in uerbis istis splendida facies Moysi, illam intendit operatio nem dilectionis, quam Israhel dei uitam contemplatiuam nominare consueuit. ¶ In illa namq[ue] hoc agitur quod hic dictum est: diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, dum in corde eius sunt uerba dei, dum meditatur & narrat ea spiritualibus filiis suis, nō sollicitus & turbatus erga plurima, sed sedens in domo sua, & ambulans in itinere, id est, gau dens in

Prima dilectionis operatio
Deu. 6.

Vita contemplatiua

Lucæ. 10

dens in secreta cōscia sua, & de uirtute in uirtutē proficiens, recta intētōe dormiens illa dormitione, de qua dicit in canticis anima illa, quæ in omnibus requiem quæsiuit, ego dormio & cor meū uigilat, & de qua Christus in Euangelio: Maria (inquit) optimam partē elegit quæ nō auferetur ab ea. Si quando dilectus dñs deus, quem, taliter diligit ex toto corde suo, uocem suam dederit & pullauerit ad ostium dormientis, dicens: aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: & illa surrexit, ut aperiat ei, id est, prædicando doceat aliquos, ut per fidem introeat & sit in illis, manusq; illius simul stillent myrrhā, ac digiti eius sint pleni myrrha, pbatissima. Hoc nimis est facere quod dictum est, dormiens atque confurgens meditaberis ea, & ligabis ea quasi signū in manu tua, id est, recte uiuendi præbebis exempla, dum uerbis bonis firmiter cohererent, bona opera tua. ¶ Quod si etiam longa & assidua meditatione exercitatus eo usq; profecerit iste Israel, ut uerba diuina non solum legendo & loquendo, sed in super scribendo tractare possit atq; explanare ad utilitatē commissæ sibi ecclesiæ, hoc nimirum est facere id quod sequitur. Eruntq; & mouebuntur inter oculos tuos, scribesq; ea in limine & ostijs domus tuæ. ¶ Huic operationi dilectionis, huic uitæ contemplatiuæ debentur sumptus honorifici de domibus regum, de regionibus gentium, ut uacet agere diem festum, & sanctum terere otium, & tunc maxime in illis qui in hac professione sunt, nauandum est, ut non obliuiscantur, immo diligenter obseruent ppositum suum. Hoc est, qd huic Israeli cōtinuo dicitur. Cuncq; introduxerit te dominus deus tuus in terram, p qua iurauit patribus tuis Abraham Isaac & Iacob, & dederit tibi ciuitates magnas & optimas, quas non ædificasti, domos plenas cunctarū opum quas non extruxisti, cisternas quas nō fodisti, uineta & oliueta quæ nō plantasti: & comederis & saturatus fueris, caue diligenter, ne obliuiscaris dominum qui eduxit te de terra Aegypti, de domo seruitutis. Est enim sub uelamine literæ hic sensus mysticus. Cum iam per fidem intraueris in terram uiuentium, ad quam prima introductio est sacrarū intelligentia scripturarum: & ppter hoc dederit tibi dñs deus regionēs gentium, & possideris labores populorū, ut custodias iustificatiōes eius, & legem eius requiras, caue ne ingratus sis: caue (inquam) ne cum iustitiæ sumptibus, quos tibi dedit deus, peccato militare uelis.

¶ Secunda dilectionis operatio respiciens ad id qd dixerat: et ex tota anima tua, ipsa est uita actiua, quam sic tradere incipit, dominum deum tuum timebis, & illi soli seruias, ac per nomen eius iurabis.

Equitur continuo secunda dilectionis operatio, respiciens ad id quod dixerat, & ex tota anima tua. Dominum deum tuum timebis, & ipsi soli seruias, ac per nomen illius iurabis. Non ibitis post deos alienos cunctarum gentiū, quæ in circuitu uestro sunt, quoniam deus æmulator dominus deus tuus in medio tui, ne quando irascatur furor dñi dei tui cōtra te, & auferat te de superficie terræ, & cætera usq; præcepitq; nobis dominus deus noster, ut faciamus omnia legitima hæc, & timeamus dominum deum nostrum, & bene sit nobis cunctis diebus uitæ nostræ, sicut est hodie. Nōne in uerbis istis splendida (ut supradictū est) facies Moysi illam intendit operationem dilectionis, quam Israel dei uitam actiuam nominare consueuit. ¶ In ea nanq; hoc agitur quod dictum est: diliges dominum deum tuū ex tota anima tua, dum non uadit post deos alienos cunctarum gentium: quod peccatum est animarum adulatorantium, sed dominum deum suum tanq; uirum unicum & legitimū timet, & ipsi soli liberali seruitio seruit, quia timor eius non pœnalis est, quem perfecta charitas (ait Iohannes Apostolus) foras mittit, sed est timor religiosus ac uenerabilis, timor sanctus (ut Psalmista canit) permanens in seculum seculi. ¶ Proinde quod nunc dicit, dominum deum tuum timebis, tanquam repetitionem superioris dicti, quo dixerat: diliges dominum deum tuum cōueniēter accipis. Sicut enim in eo quod dictum est: Initium sapientiæ timor domini, timorem à sapientia non seiungit: immo sapientiæ coniungit, tanq; initiū cōsummationi cuiusq; rei: sic & in isto dum post illud dictum: diliges dominum deum tuum, subiūgit, dominum deum tuum timebis, non à dilectione sermō recedit, sed dilectionis initium siue fundamentum ponit. Alias autem & ueræ animæ deum tãquam uirum diligenti utile est, timeere pœnam siue uindictam adulteri: quippe ubi præmissa, non ibitis post deos alienos, cōtinuo sub

Psalm. 85.
Can. 5.
Lucæ. 10.

Can. 5

Deu. 6.

Contemplati
uæ uitæ debent
tur sumptibus
domibus regum
&c.

Psalm. 104.

Deu. 6
Secunda dile
ctionis opera
tio

Vita actiua

1. Ioh. 4
Psalm. 78.
Timor & dile
ctio dei, in ani
ma simul sunt.
Psalm. 110.